

DATING WHEN THE ברכה BEFORE הלל WAS INITIATED

By referring only to the ברכה that is recited after הלל, the following משנה leaves unanswered the question whether a ברכה was recited before הלל when the practice to recite הלל was first instituted: משנה מסכת סוכה פרק ג' – משנה יא' – מקום שנהגו לכפול יכפול, לפשוט יפשוט, לברך אחריו יברך אחריו, הכל כמנהג המדינה.

Translation: MISHNA: In a place where it is customary to repeat some of the verses within Hallel, they may repeat them. In places where it is customary not to repeat verses within Hallel, it is appropriate not to repeat the verses. In places where it is customary to recite a Bracha after Hallel, it is appropriate to recite a Bracha after Hallel. Each community should follow its local custom.

In expounding upon the above משנה, the following גמרא perpetuates the ambiguity:

אביי תלמוד בבלי מסכת פסחים דף קיט' עמ' ב' – לכפול – יכפול, לפשוט – יפשוט, לברך אחריו – יברך, הכל כמנהג המדינה. אמר אביי: לא שנו אלא לאחריו, אבל לפניו – מצוה לברך. דאמר רב יהודה אמר שמואל: כל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן. מאי משמע דהאי עובר לישנא דאקדומי הוא? אמר רבי נחמן בר יצחק: דכתיב (שמואל ב', יח') וירץ אחימעץ דרך הככר ויעבר את הכושי. אביי אמר: מהכא (בראשית לג') והוא עבר לפניהם. איכא דאמרי: מהכא (מיכה ב') ויעבר מלכם לפניהם וה' בראשם.

Translation: Abaye observed: This was taught only about a Bracha after Hallel, but a Bracha before Hallel is required based on the holding of Rabbi Judah who said in Samuel's name: A Bracha must be recited for Mitzvos before they are performed. How do we know that the word: "over" connotes priority? Said Rabbi Nahman son of Isaac: Because it is written: (Shmuel 2, 18) Then Ahimaaz ran by the way of the Plain, and overran the Cushite. Abaye said: It is derived from this: (Bereishis 33) And he himself passed over before them. Others quote the following: (Micah 2) And their king is passed on before them, and the Lord at the head of them.

Do we conclude from the statement of אביי that the practice to recite a ברכה before הלל was a longstanding practice or do we conclude that אמורא, a fourth generation, instituted the practice? An additional ambiguity is found within the above sources. The גמרא argues that a ברכה must be said before reciting הלל based on the rule: כל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן, a ברכה for a מצוה must be recited in advance of performing a מצוה. Was the גמרא informing us that the author of the משנה followed a different rule: כל המצות מברך עליהן בשעת עשייתן, a ברכה for a מצוה must be recited while performing a מצוה, the rule followed by מנהג ארץ ישראל? Or is the following view of the משנה the correct one; i.e. that initially it was not necessary to recite a ברכה in advance of performing מצוות which involved דיבור, talk, and not מעשה, action and that it was אביי who expanded the requirement to involve מצוות which involve דיבור:

שפת אמת! מסכת סוכה דף לט' עמ' א' – בגמ' אמר אביי כו' אבל לפניו מצוה לברך דאר"י א"ש כל המצות כו' וכן הוא במגילה, וקשה לי מאי ראי' מדר"י א"ש ד"ל דוקא במצוה במעשה תיקנו ברכה

1. Rabbi Judah Aryeh Leib son of Rabbi Avraham Mordechai Alter, was born in 1847 in Gur (Gora Kalwaria) in Poland. The grandson of Rabbi Isaac Meir Alter (author of Chiddushei Ha-Rim), he was orphaned at an early age and was raised by his grandfather. On his grandfather's death, he refused to be appointed Rebbe of the Gur Chasidim, and only after four years did he relent. Sefat Emet is an anthology of his homilies arranged according to the weekly Torah portion. (Bar Ilan Digital Library)

לפני' אבל בהלל דהוי רק שבח לא שייך ברכה לפניו כמו ק"ש ותפלה ובהמ"ז והגדה דיצ"מ בפסח דלא תיקנו ברכה לפנייהם וגם בברכת הנהנין דהוי מצוה לא תיקנו ברכה לפני', ונהי דמצינו נמי ברכה בתורה וגם באמת בהלל מברכין אבל עכ"פ מדר"י א"ש אין ראי' לזה די"ל דאיהו מיירי במצות במעשה, ותו דר"י א"ש לא בא ללמדנו חיוב ברכות כלל אלא דבכל המצות שיש עליהן ברכה קאמר דמברך קודם המעשה אבל שפיר יוכל להיות מצות בלי ברכה לפני' וצ"ע:

Translation: In the Gemara we find that Abaye said etc. but before reciting Hallel everyone was in agreement that a Bracha must be said based on the ruling of Rabbi Yehudah in the name of Shmuel that for all Mitzvos, a Bracha must be recited in advance of performing the Mitzvah. So it is also reported in Maseches Megilah. I have a difficulty with that statement. How does the statement of Rav Yehudah support the position that a Bracha must be recited before saying Hallel. Perhaps the holding of Rav Yehudah pertains only to Mitzvos that involve the performance of a physical act but concerning Mitzvos such as Hallel which involve reciting praise, it is not necessary to recite a Bracha. Is that not how we conduct ourselves in reference to other similar Mitzvos such as Kriyas Shema, Tefila, Birkas Hamazone and the Mitzvah of Sippur Yetzias Mitzrayim; before performing those Mitzvos, we do not recite a Bracha. Similarly concerning Brachos that we recite before enjoying pleasures (Birchos Ha'Hehenin) all of which represent Mitzvos, we do not recite a Bracha in advance of reciting those Brachos. Yet we do recite a Bracha before learning Torah and a Bracha before reciting Hallel. It is troubling that the basis for reciting those Brachos is not the statement of Rabbi Yehudah that we must recite a Bracha before performing a Mitzvah. We can easily distinguish the holding of Rabbi Yehudah as pertaining only to Mitzvos that require the performance of a physical act. In addition, Rabbi Yehudah may be teaching us that for those Mitzvos that require a Bracha, the Bracha must be recited before performing the Mitzvah. Such a ruling cannot be the basis for requiring a Bracha before reciting Hallel because there simply may be Mitzvos for which one is not required to recite a Bracha in advance of performing them.

Professor David Henshke in footnote 137 on page 201 of his book: **שמחת הרגל בתלמודם של שפת תנאים**, Festival Joy In Tannaitic Discourse, Magnes Press, 2007, places the issues raised by the **שפת תנאים** into historical perspective:

ברכת ההלל המתועדת במקורות התנאיים היא איפוא ברכת השיר שבסיומו; אלא שעל משנת סוכה דלעיל גרסינן בבבלי, סוכה ל"ט ע"א: 'אמר אביי [בכתב יד מינכן 140: 'רבא', וכך גם בכתב יד מינכן למגילה כא ע"ב; בשאר העדים, כאן בפסחים ובמגילה, כלפנינו]: לא שנו אלא אחריו, אבל לפניו מצוה לברך, דאמר רב יהודה אמר שמואל: כל המצות כולן מברך עליהן עובר לעשייתן'.

Translation: The Bracha for Hallel that is presented in Tannaitic sources is undoubtedly the Bracha known as Birchas Ha'Shir that we recite at the conclusion of Hallel. Nevertheless, in commenting on the Mishna in Maseches Succah Daf 39a Abaye says (The Munich manuscript of the Talmud, substitutes Ravah for Abaye. The same substitution is found in the Munich manuscript for Maseches Megilah 21b; in other references including the one in Maseches Pesachim and Maseches Megilah, the substitution is not made) the Mishna is limited to the Bracha after Hallel but concerning the Bracha before Hallel, all agree that a Bracha is necessary in accordance with the ruling of Rabbi Yehudah in the name of Shmuel that a Bracha must be recited in advance of performing Mitzvos.

דברי אביי מיוסדים על ההלכה התנאית המאוחרת, ש'העושה כל המצות מברך עליהן' (תוספתא, ברכות ו, ט [עמ' 36]), אלא שיש בדבריו הרחבה-שאף מצוות בדיבור בכלל זה, ואפילו דיבור שכל עניינו שבח והלל לה' (על החידוש בדבר עמד בבהירות בעל שפת אמת על אתר. ויש להוסיף כי בכך מיושבת מימרא ר' אלעזר בן שמוע, שהאריך ימים אף מפני שלא נשאתי כפי בלא ברכה [מגילה כז עמ' ב ומקבילות], ומשמע שברכת המצוות שקודם ברכת כהנים אינה 'מעיקרא דינא', כדברי הגר"א בביאורו לשולחן ערוך, ס' קבח סע' יג,

Translation: The holding of Abaye is based on a late Tannaitic Halacha that anyone who performs a Mitzvah must

recite a Bracha along with performing the Mitzvah (Tosefta Brachos, 6, 9 [page 136]). Abaye appears to expand the ruling of the Tosefta. He rules that a Bracha must be recited even for Mitzvos which are performed through speech and even when the speech involves words of praise and glory of G-d (concerning the expansion of the rule by Abaye, the Sefas Emes took exception. We should add that this view of what Abaye was advocating helps explain a statement made by Rabbi Elazar son of Shamua that he lived a long life because he never recited the priestly blessings without first reciting a Bracha [Maseches Megilah 27b and in other references.] We can extrapolate from Rabbi Elazar's statement that the act of reciting a Bracha by the Kohanim before they would recite the priestly blessings was not part of the original practice of reciting the priestly blessings. A point noted by the Vilna Gaon in his comments to the Shulchan Aruch Siman 128, 13.

ו'מתחלה לא תקנו ברכה קודם נשיאת כפים, כדברי בעל טורי אבן למגלה שם; שכן לתמיחה הנצי"ב, העמק שאלה לשאלות, ס' קכח ס"ק יא, 'מאי שנא מצות ברכת כהנים מכל מצוות עשה, יש עתה תשובה: בימי ר' אלעזר בן שמוע עדיין לא היתה מקובלת ברכת המצוות על מצוות שבדיבור של ברכה והלל, כשם שעד היום לא נוהגת ברכה בכמה מצוות שכאלה, ראה שפת אמת שם). בעקבות חידוש זה נעשית הברכה של ההלל עיקרית, וזו שלאחריו משנית; אבל בהלכה התנאית מתועדת כאמור דווקא הברכה שלאחר ההלל, ברכת השיר. מעתה מובן המעשה ברב שתמה על אמירת הלל בראש חודש בבבל, עד שראה שנאמר במדולג, ואין זה אלא מנהג (תענית כח' עמ' ב): כבר הקשה רבינו תם כיצד לא הבחין רב, עוד קודם הדילוג, שלא בירכו על הלל זה (ומכאן הסיק שיש לברך גם על הלל מדולג; ראה ספר הישר, חלק החידושים, מהד' שלזינגר ס' תקלז')? אך נראה שבימי רב עדיין לא נתחדשה הברכה שלפני ההלל, ולא היו מברכים אפוא גם לפני הלל שלם.

Translation: "At the outset, no Bracha was required before the Kohanim recited the priestly blessings", so states the Turei Even in his commentary to Maseches Megilah. Similarly we find the Netziv express surprise when he raises a question about the Sh'iltos, Siman 128, 11: Why should the Mitzvah of Birchas Kohanim be different from all other positive commandments? Based on the above, we can suggest an answer. In the days of Rabbi Elazar son of Shamua, it was not yet the accepted practice to recite a Bracha before performing a Mitzvah that in and of itself involved a Bracha or contained words of praise. That is still the practice today concerning some Mitzvos which only involve speech; see the comments of the Sefas Emes). Following in the heels of the new practice attested to by Abaye, the Bracha to be recited before Hallel was given primary importance and the Bracha that concludes Hallel took on secondary importance. However, in the world of the Tana'Im, the concluding Bracha, the one known as Birchas Ha'Shir, was the only concern. From this we can further explain the story concerning Rav who was caught by surprise by the practice in a Babylonian synagogue to recite Hallel on Rosh Chodesh, until he noticed that they omitted portions of Hallel, at which time he concluded that the practice was only a custom (Maseches Ta'Anis 28b). Concerning this incident, Rabbenu Tam asked: how did Rav not notice even before they omitted portions of Hallel that they did not recite a Bracha before reciting this form of Hallel (and because of that question, Rabbenu Tam concluded that it was correct to recite a Bracha before performing a custom-See the Sefer Ha'Yashar, section of Chidushim, Schlesinger edition, Siman 537)? We can refute Rabbenu Tam's proof by arguing that at the time of Rav, the requirement to recite a Bracha before saying Hallel had not yet been instituted and it was not the practice to recite a Bracha even before reciting the complete Hallel.

The following represent the comments of the טורי אבן cited by Professor Henshke:

טורי אבן² מסכת מגילה דף כז' עמ' ב'—והא דקאמר ולא נשאתי כפי בלא ברכה אע"ג דכהן מברך קוד' נשיאת כפים כדאמרי' בפ"ז דסוטה (דף ל"ט). שמא מתחילה לא תיקנו ברכה קודם נשיאת כפים ור"א

2. Rabbi Aryeh Leib ben Rabbi Asher Gunzberg was born ca. 1695 in Lithuania. He served as rabbi and yeshiva head in various places in Lithuania and was renowned for his incisive intellect. In 1750 he was chosen as the rabbi of Volozhin. Here he composed his famous work Sha'agat Aryeh, which contains responsa and profound halachic discussions on Orach Chayim. (Bar Ilan Digital Library)

הוא דתיקן לברך, דהרבה מצות מצינו שאינן טעונין ברכה. וכן נראה קצת שם בפ"ז דסוטה דמייתי לה להא דשאלו את ר"א ושאל הגמרא מאי מברך? משמע דמר"א אתיא לן דנשיאת כפים צריך לברך:

Translation: Let us try to understand the statement by Rabbi Elaḥar son of Shamua that he never recited the priestly blessing without first reciting a Bracha. Do we not find in the seventh chapter of Masechet Sotah (Daf 39) that a Kohain is required to recite a Bracha before reciting the priestly blessing? Perhaps, initially, no Bracha was required to be recited before the priestly blessings and it was Rabbi Elaḥar who instituted the practice. This is not surprising since many Mitzvos are performed for which we are not required to recite a Bracha in advance of performing them. It appears that the Gemara there supports that view when it first asks Rabbi Elaḥar the question and then follows with a further question: what was the Bracha that Rabbi Elaḥar recited? One could infer from the discussion that the requirement to recite a Bracha before reciting the priestly blessing originated with Rabbi Elaḥar.

Our analysis of the origin of the opening ברכה to הלל may provide a further explanation as to why we begin פסוקי דזמרה with the ברכה of ברוך שאמר which is not found in the גמרא. The addition of the ברכה of ברוך שאמר can be viewed as a further expansion of the rule that a מצוה that involves דיבור must open with a ברכה. Moreover, we can argue that its introduction by Babylonian authorities was an effort to encourage the Jewish community to follow the rule promulgated by the Babylonian authorities that ברכות must be recited עובר עשיתן and not בשעת עשיתן, the rule adopted by those who followed מנהג ארץ ישראל. For those who followed מנהג ארץ ישראל, it would have been enough to conclude with a ברכה; i.e. ישתבח.

Two points about the rule of עליהן עובר לעשיתן. The מחזור ויטרי provides an additional source for the requirement that a ברכה be recited before performing a מצוה and not while performing a מצוה:

מחזור ויטרי סימן רלא – תנן התם מקום שנהגו לכפול יכפול לפשוט יפשוט. לברך אחריו יברך הכל כמנהג המדינה. אמ' אביי לא שנו אלא לאחריו אבל לפניו חייב לברך וא' רב יהודה אמר שמואל כל המצות מברך עליהם עובר לעשייתם. להכי נקט לישנא דעובר דכת' (דברים כו', יג') לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי. ואמר: לא עברתי מלברך ולא שכחתי מלהזכיר שמך ומלכותך עליו:

Translation: We learned there: In a place where it is customary to repeat some of the verses . . . Abaye observed: This was taught only about a Bracha after Hallel, but a Bracha before Hallel is required based on the holding of Rabbi Judah who said in Samuel's name: A Bracha must be recited for Mitzvos before they are performed. That is why they chose to use the word: "over" based on the verse: I did not violate any of Your commandments and I did not forget. This verse should be interpreted to mean that I did not perform a Mitzvah without first reciting a Bracha and I did not forget to include Your name and Your hegemony within each Bracha.

The תורה תמימה explains why the גמרא employs the term: "עובר" לעשיתן rather than saying:

תורה תמימה הערות בראשית פרק לג' הערה ב' – ומה שלא אמרו בגמרא מפורש הלשון קודם לעשיתן

– כתב בתשב"ץ ח"ב סי' רע"ז, משום דלשון קודם משמע זמן רב, אבל הלשון עובר משמע בסמוך.

Translation: Why did the Gemara not use the word: "Kodem" meaning before performing the Mitzvah? The Tashbetz wrote in Volume 2, Siman 277: the word: "Kodem" includes a significant amount of time before while the word: "over" connotes that it is being done immediately before.